

Nacionālās trīspusējās sadarbības padomei
Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520

Rīgā, 2018.gada 3.maijā

Nr. 99/8

Par likumprojektu “Grozījumi Darba likumā” (Nr. 1167/Lp12).

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) iepazīnās ar likumprojektu un sniedz par to šādu viedokli.

Par likumprojekta 1. un 2. pantu, kas paredz papildināt 29.pantu ar jaunu 1.¹, 3.¹. daļu un 32.pantu ar jaunu 2.² daļu

1. LBAS piekrīt tiesību doktrīnā norādītajam un Tiesībsarga viedoklim¹ attiecībā uz to, ka “[..] valsts valoda ir latviešu valoda, tādēļ valstij ir jābalstās uz pieņēmumu, ka visi iedzīvotāji to pārvalda. [...] Situācijās, kur šī valsts valodas funkcija faktiski netiek nodrošināta, tā ir valsts iedzīvotāju diskriminācija. [...] Tas attiecas ne vien uz publisko tiesību jomu, bet arī uz privāto tiesību jomu, piemēram, darba attiecībām. Tas nozīmē, ka darba devēja prasība darba attiecībās lietot citu valodu nekā valsts valodu, ja tam nav īpaši attaisnojoša iemesla (piemēram, saskarsme galvenokārt ar ārzemēm vai ar ārzemniekiem, kuri īslaicīgi uzturas valstī), ir diskriminējoša.”
2. Jau šobrīd no Darba likuma izriet, ka darbinieks, kuram nepamatoti pieprasa konkrētas svešvalodas (neatkarīgi vai tā ir krievu, angļu, vācu, spāņu valoda) lietošanu ir tiesīgs aizstāvēt savas aizskartās intereses tiesā pamatojoties uz Darba likuma 29.pantu, kas paredz arī apgrīeztās pierādīšanas pienākumu.
3. Līdz ar to likumprojekta 1. un 2.pantā ietvertā ideja jau šobrīd izriet no Darba likuma regulējuma.

Par likumprojekta 4.pantu

4. LBAS atgādina, ka 2012.gadā tika veikti grozījumi Darba likuma 32.pantā, kas noteic, ka darba sludinājumā aizliegts norādīt konkrētas svešvalodas prasmi, izņemot gadījumu, kad tā pamatoti nepieciešama darba pienākumu veikšanai, savukārt no 2015.gada 1.janvāra ir

¹ Tiesībsarga atzinuma par likumprojektu “Grozījumi Darba likumā” (Nr. 1167/Lp12)
<http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/C26BEE38E772D41CC225826A00221D97?OpenDocument>

spēkā aizliegums darba līgumā ietvert noteikumus par svešvalodas prasmi, ja tā nav pamatoti nepieciešama darba pienākumu veikšanai.

5. Ņemot vērā, ka darba devējs ir tiesīgs darba attiecībās pieprasīt tikai no darba līguma izrietošas saistības, tad jau šobrīd darba devējam nav tiesību prasīt no darbinieka konkrētas svešvalodas prasmi vai lietošanu, ja tā neietilpst darba pienākumos.
6. Līdz ar to uzskatām, ka likumprojekta 4.pantā ietvertā ideja jau šobrīd izriet no Darba likuma regulējuma.

Par likumprojekta 5 .pantu un 1.pantu, kas paredz papildināt 29.pantu ar jaunu 1.² daļu

7. LBAS norāda, ka Valsts valodas likumā ir noteikts, ka valsts un pašvaldību iestāžu, tiesu un tiesu sistēmai piederīgo iestāžu, valsts un pašvaldību uzņēmumu, kā arī to uzņēmēj sabiedrību darbiniekiem, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij vai pašvaldībai, **jāprot un jālieto valsts valoda tādā apjomā, kāds nepieciešams viņu profesionālo un amata pienākumu veikšanai.** Privāto iestāžu, organizāciju, uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) darbiniekiem, kā arī pašnodarbinātajām personām valsts valoda jālieto tad, ja to darbība skar likumīgas sabiedriskās intereses (sabiedrisko drošību, veselību, tikumību, veselības aizsardzību, patērētāju tiesību un darba tiesību aizsardzību, drošību darba vietā, sabiedriski administratīvo uzraudzību). Privāto iestāžu, organizāciju, uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) darbiniekiem, kā arī pašnodarbinātajām personām, kuras, pamatojoties uz likumu vai citu normatīvo aktu, veic noteiktas publiskas funkcijas, **jāprot un jālieto valsts valoda tādā apjomā, kāds nepieciešams attiecīgo funkciju veikšanai.**
8. LBAS ieskatā šis regulējums uz doto brīdi ir pietiekami detalizēts un nodrošina samērīgas prasības valsts valodas lietošanai.
9. Papildus vēršam uzmanību, ka likumprojektā piedāvāta redakcija nav faktiski dzīvē realizējama, jo nav saprotams, kā darbinieks veicot darba pienākumus varēs noskaidrot informāciju par citas personas pilsonību vai faktu, ka šī persona Latvijā ir saņēmusi uzturēšanas atļauju.

Priekšsēdētājs

Egils Baldzēns

K.Rācenājs 67035905

kaspars@lbas.lv